הרלב"ח כיון דמבורר דהוא יורה כמן חליון המוציאה בה ולא לאחרי' אלא זכה להבעל' ומנסה לפי' לרמב"ם שבחבתיו הזכות ג' בהיותם שם בפסקיו: ד עוד ז"ל החוס' שם ביום דף שם תורלב המגאל והרלב"ם בהשגה בכל מ"ב ובחשובו' שבשו ספר בשים כיון שטוענת טענה שבבעל יוכל לא הוא לאמה אם לא לא הוקמה מעיזת פנים בפני כיון בשאלת מלכיכה:

בלא כתובה ואם לאו יוציא שחיהן ויתן כתובה (לא) או ישא שלישית אם אפשי ר' ליה לטיקם בסיפוקיהו (לב) ג ויש מי שאומר שאם אסרה גם השני' שאינו יורה כחץ [מז] יוציא שחיהן ויתן כתובה (לג) ד ובכל בוגא אם ידוע שהוא עקר והיא באה מחמת טענה [מז] יוציא מיד:

הגה [יז] (לד) וה"ם אם שבה ^ שנים ולא ילדה ונאמה מחמת טענה שנמנים אמנו אלא ולאין כתובה (לה)

והסם לא מהני מה שאומר מבנוק עכשו ואם אחרת דמ"ת לא אבדה הרלאמה מהיכמה (לו) הואיל ולא המוקה בו' מנשים (לז) והא לדריכה לנשון בחיו יורה כחץ מיון מיון מיחוש שכיון לו כבר בנים לו חליון בדיה אם לא שנטענת בחיו יורה כחץ (לח) לו בבעל הפליטי בכבר המוקה כך נראה מבדרם הטור והיא המקנה

ספר והמסר"ר:

ל (לה) אם טוענת אין לו גבורה אנשים לבא עלי' ושואל' גמ

הע"י בעובדא הלי דאחי' קמי' דר"ל ע"ם: [יז] וה"ה לא שבה ^ וכו' בס"ם איתא הוא אחר מיגם והו' אומרת מיגם נאמנת אמור אחיל ולבדוק בפלאי דבלי. יבבר כתבתי בסיטוה ולב"ל לפי סיטוה נדחה הוא אחר מיגם כן בוא בסיפא אם אחר אחיל ואבלא אבה אחרת ולביטוה הרמב"ם שכתבתי כל אבה לריכה לומר שאיני י"כ ושיטו מ"ב בס"ם בתא לא זכה להבעות מחנה ואם אחר אבא אבה אחרת אז אם ילדה מבורר דמיעבה מחנה ולא אחרי' שתא לא זכה להבעות מחנה. והטור בביא חפי' הרא"ם שכתב אם בשא אבה בנים ויולדה לא הפסידה הרלאמה ואחרי' שתא לא זכה להבעות מחנה עד שבא מוחקת ולא ילדה לב' אנשים. ואח"כ כתב הטור דין זה אם אחר אבא אחרת ואם ילדה הלא הרלאמה בלא כתיבה ובד"ח מחלק בין שני דיני' אלו וכתב דאיירי כאן בהיא לא ילדה לב' אנשים ושלאה לב' ולא ילדה ואומרת דהוא אינו י"כ נאמנת ויש לה כתובה ואם בשא אחרת וילדה אז לא אחרי' דלא זכה להבעות אלא היא מוחזקת ולא ילדה ואיירא כחירון הר"ם בחוס' שבאמתו נעיל דבוגי' אינו אחר מיגם יכו' איירי בבעל ב' אז ח"ם בס בסוגי' ע"ב אחר אחיל ואבדוק לנפשי' ע"כ קאי על בעל ג' אבל בסיטוה אריי"ף דס"ל בסוגי' איירי אף בבעל הרלאמן ובאמי ובוא טוען ברי ע"כ מ"ם אחיל ואבדוק לנפשי' איירי נמי בטוען ברי אז אם ילדה בשני אבלא הרלאמה בלא הכתובה אבל בשלא טוען ברי אפי' אם ילדה בשני' אחרי' שתא לא זכה להבעות מהרלאמה אבל אם טוען ברי מיגם פיטו בפיטו ס"ם ובוא נאמן בטענתו אלא היא טוענת אף הוא אינו ראוי לסולד מבוס דאינו י"כ מ"כ כבולד בשני' מוכחים טענתה הרלאמה וברי שלו קיים בזה תתיכן בפיר דברי בטור ולא כד"מ שדחה מילוק זה ומה שבקשה שם אל"ל וכן מבורר"ל ובד"מ פיבאו דטור איירי בטוען ברי ובן אחיכן בל אים' בשבים לו כבר בנים לריכה לומר שאינו י"כ דאל"כ לא אינן הזכות גורם שנא זכה להבעות מחנה אלא אינן בקלקול בה איירי נמי מ"ם אחיל ואבדוק לנפשי' בנבה"ב להבתים שבנחה שבאה אחרי' אינו י"כ כנומר בשהא אבה אחרת אלא אם ילדה בשני' אלא אם אינו אחיל ואבדוק לנפשי' אינו י"כ אף אם לא ילד ומילד אם בשני' אלא הרלאמה בלא כתוב' הבא אם כתו א"י לומר ובין שבאה מוליד לא אינן אלא זכה להבעות מחנה ומה בפסק בחבו' הרמ"ם אף שילדה בשני' לא אבדוק מבשים שבאה בתבובה אם בתבובה אינן זה ובן בפסקיו ומבמע דלא ס"ל אינן זה ואבדוק לעיקר אינן של בר"ם הרל כל אלא איחזק' בב' אבשים אחרון בשני' לא זכה להבעות מחנה אע"פ שמולד מבשים אחרים לא"ז דברי רמ"ל בהג"ה אחוסים בעיני שבאב בשמוך אחרון של אים' בשבים לו בנים ג"ל שאינו י"כ דאל"כ לא אינן שאינו בורם אלא אחרון אינו נרמ' ואין נראה לומר דס"ל אפי' לדברי אים' בקלקול בה אבל אם לא ילד כבר לא אחרון שבדוק לנפשיה הר' מלבוש מבמע אפילו אם אלך ובדק נפשו ולד' בני' לא אבשים הרלאמה ובאים בהאי אם ילד' בשני' אינו' הקלקול בראשון' דמשמע בחבובה הרמ"ם שם גם מ"ל אלא בזה ע"ע ובדברי הטור ג"כ לאחרה אחוי' מ"ם בדון כשהיא באה בטבר בעיון מוטר' לדי ואומר שאינו י"כ קשה דבא איירי בהוא אינו טוען ברי' אלא איירי בבעל ב' דבא לא אחיכן הר"ף גם אחרון הר"ם בחוס' אל"ל שאינו י"כ ואי ס"ל אחרון של אים' בנים לו בני' ל"ל שאינו י"כ קשה אחרא הרמ"ם בחבו' הר"ל דומה מיבון זה עוד קשה אחך אחר' יש לו בנים הא איירי דוק' כשיש לו בנים גם קשה קישו' הר"ל דא"כ אחך הבינא חבו' הרמ"ם בשמולד אן בשני' דאינון דלא זכה להבעות מחנה ואם ס"ל בהרמב"ם כמ"ם נעבל סק"ט ג"כ קשה אחך הבינא אחבו' הרמ"ם דבא אם הינא לריכה לטענון ברי דבמיעבה מחנה מ"כ ע"כ הסוגי' אחיל ואבדוק לנפשי' איירי נמי בבס"ב ואם בדק לנפשיה ולדה בשני' הו לא אינן בזכות. אחיכו בעוד י"ב דפוסק בחוס' הינו בשבינא בתא לעבשו אז אחרון כיון שילד כבר י"ל הקלקול בתא מחנה והינא אינ"ל לעבשו ובמבו' הרמ"ם אחיירי בשהר בא לעבשה ולמחות לה בבחבובה אז ל"ל להישיך אפי' שמולד מבשים אחרות

ביאורי הגר"א

שהוא גורם נאמנת ולריך ליתן לה כתובה כו' אם ילדה להוליאה וגם לאחר עשר שנים שכופין אותו להוציאה אם בא לבפטר מכתובה שאומר שבי' בורתה והיא אומרת שהוא גורם נאמנת ולריך ליתן לה כתובה כו' ואם הוא אומר אבא אחר' כו' ואם ילדה האחרת שיוא הרלאמה בלא כתובה כו' והוא מדברי הרא"ש בתי' האחר שב' ביש מתרלין דנמדרים כו' ורב אלפס כו' ולמאי דפרים כו' והוא שיוא אחר' לאין אחרון בגירושין אלא בכתוב' והוא טוען ברית שבא הנורמ' והיא שיוא שריף והרמב"ן וה"פ ומ"ם אינו ואבדוק כו' היא ב"כ לענין כתובה אבל ביטה התוס' הכ"ל הוא לענין בפיית גירושין ואם לא ילדה כופין להוליא ולתן כתובה אם אין כופין להוליא ובתובה מאי עבידתי' אם מנרשה מדלוא יתן לה גם הכתובה וע"ל סי"ד ובס"ב שם ס"ק כ' וא"כ בתשובת הרמ"ם והביאו הטור דאף אם חלב הבנים יש לה כתובה לרלאמה ולף אלשיטה הרי"ף אין לה כתובה בתנא שהוא טוען ברית ובמ"ם רס"ל יד"מ הלא הר"מ ס"ק י"א אבל הבא"ם לא איירי בהני ובן בשיטה"ע לתעלה לא כ' טענתו אלא עלי' אלוס רק היא טוענת ומתבבר הרבב ב' הסיטות ולתא. ועי"אם שם יום מחרלים כו' ובר"ב בחדרים ל"א א' ד"ה ולתא: (לא) אז ישא אדם כמה כו': (לב) יום מי כו'. הכל בטור שם ול"ל שם רלאמה הוא הרמ"ב ס"ל דוקא אם בבה עם הבני עשר בנים ולא ילדה אבל הטור אולק וכ' בא"ל אלא אאם אחרה כו' וגם הוא ס"ל באם לאיו ליבא שיטת הרשות ביהו ע"ש: (לג) ובכל גוונא כו'. ל"ל דא"ל כאן לומר אם יוכה כחץ כיון שהוא עקיר בלאמה בנאמה כו'. ופי' הוס' שם ד"ה ואי כו' כה"ג וכן בחוס' הכ"ל ד"ה שבינו וכן בהוא הבינא דסיף שמנמתין אז בבבחה עתו כו' ד' אבל ביהוא שהיא עקור אי"ל לבבה עשר בנים ח"ם כאן אחיד וכ"כ בזה"ל הרא"ם שם אבל ס"ד כ' דאיירי בבבבה כו' ודענא כו' בחבובה כלל מ"ג סי' ד' ומ"ח דברי הוס' וטוס"ע עיקר: (לד) וה"ם כו'. ר"ל דגם כאן אי"ל לטענתם אמיו יוכה כאן כמו בזהוא שהוא עקיר: (לה) והבס כו'. דבריו אינן מובנין דמ' דמנגן בין כאן לא"ה בב"ע בנים מהני טענתו אחיל ואבדו' לענין כתיב' ולא כאן ולתא דגם כאן מהני בטענת הרי"ף יום מחרלים שבראם כמ"שם והרי"ף יום מחרלים מוקמי בתין לו בנים אלא בבבס פי' הריף בטענת הלי וכמ"שם וגם כאן מהני ואין חילוק אלא דבכאן מ"ת כפינן לבוליא ולא מהני טענת היום ואחיל ואבדוק אלא לענין בחובה מבא"כ בדברי הכ"ע ב"ל בנים והיא באה מחמת טענה דמהני אף לענין בגנו. הבריו לע"ג הכא כאן ו' שיטות אי' בתוס' דמ"ם הוא אומרת מיגם כי' אחיל בי"ל בנים וגו ב' שיטות נאחר עשר אז בתוך עשר. ושיטת הרי"ף בא"ל בנים אלא לטענת בחובה וגו ב' שיטות ג"כ לאחר עשר אז בתוך עשר. ושיטת הר"ש וריב"ם בבעל בבבינו. ולענין בחובה וג"כ ב' שיטות אחר ו"ל אז תוך זה: (לו) הואיל ולא כו'. הוא כתי' הר"ש בר חייס שם בתוס' ורא"ם והיינו בבבינה דבלא בבבה ל"ל בחובה כמ"ם בבס"ח אבל אם בחוס' אלא בחובה אלא לא נבתה כמ"ם בבס"ח ולף לבחולקים שם כאן מדי אבו בבבתה ל"ם א"ל לאחר שיורה כאן אלא דוקא ב"ל בנים כו' ולף לטענה א"ל כמ"ם ושם והרב בכ' מחמת טענה הוא בזה"ל אמין כופין לבוליא בבבה ל"ם כמ"ל סי' א' ס"ג בבג"ה אבל מחמת טענה כופין ולאי ולא"כ בחחרונים: (לז) אז בבעל כו'. בחב' הר' שמואל בחוס' שם והרא"ם וכ"כ הרמב"ד אבל הרבב"ל והרא"ם וכ"ל בבבס בחבבו' אינקן ע"ז לכיון בבבר הוחזקה אלו כל הימנה לבאמינה לגבות בחובתה: (לח) אם טוענת כו'. תוס' סד"ה סי"ל מה"ם בחדרים ל"א א' אר"ה ת"ם כו' אבל אפי פירוש

ה סם ובמעי הרמ"ם סם: ו סם וסם ונמר סם ומרמ"ם בתשובה בסם גדולי הנוי נרמ' ל' הנבדל"ם סם הקי' המכנס ובעל הנבדים נמר נמר הוא כתב לתרים כל אמן שלינו מגרשם ע"כ ובכל זה לא נמה דעתו כי כל מעמת אמר בלמוד דין אמר לסם מכל זמן שהיא תחת הרמ"ון תפורש גרוש ולוקח בתשובי הרמ"ם בקצתו ולא מצאתי. יעמת לם פלוגות מנסם ערוה בהרמ"ל שבילו המנהר לקמן בסעיף כ' (ק"ם): ז סם בסם מנו פרמ"ם בלל פ"ג פי' י"ב: ח ג"ר סם בשמו: ע אם: ע תשבה ונרמי' עצמה לף לר עי"ש: י בשנו בלתרנות לף ע"ש ע"ב:

מחרות סמא לא זכה להנינה ממנה וכמ"ש בכתב בסעיף ל' דסיא טוענת סהיא לינו י"כ וסם לייני דסמא רולה לגרסה י"ל מסום דסמא טוען בדי מינה הוא הסיעה מ"ה לריכה לטענן בדי סבוא לינה י"כ ובזה י"ל דברי הטור אבל כמ"א קשה דמ"ת ליכב בסל"ל דסה הוא כתב דיני הלוי אסה סהיא רוצה לגרסו: [יח] י"ל סהיא נאמנת הטעם כל שהבעל יודע אם היא מסקלת אין מעיה לכסחיסו מ"ה אפילו מוך ו"ם נאמנת ודוקא שאמרה כן בפניו כמ"ש בסי' י"ז בתחלה גרשתי ואפי' דלא טענה בעינן מוכרת לדי מהני כאן כיון דא"י לקיים הטענה: [יט] ולא יתן לה כתובה מהני כאן כיון דהוא עוכרים ואם הוא מודה גרוש ליתן לה הכתובה ומ"כ. כתב הרמ"ם בתשו' דמ"ל ליתן הטור והרשב"א בתשו' דמ"ל ליתן ח"כ כי לתפקל ולמיפק לא הוסיף לה ואפי' אם תפסה מוציאים ממנה מיהו בתו' מבואר הטעם דלא יתן תוספ' משום דהוי כנסה לתופה ולא נבעלה ונגלתה בתיקו כמ"ם בסי' ס' לפ"ז מהני תפיסה אבל הטעם דלא הוסיף לה לתפקל ולמיפק לא שייך דידע דנשאה לו מחחלה לכך ועיין בסעיף לח"ז ועיין תשובת רשב"א סי' חרכ"ת אפי' בדומיא דינה אמנתן להיליא מחנו כשבר מכתים' ועיין סי' י"ז שם הביא הפלוגתא כשאומרת גרשתני אם היא נאמנת לליא הכתובה וכאן סתם ופסק דלא יתן הכתובה ונאמנת דיני הלוי שם ועיין חוס' סיף מריש: [כ] ואם מגרשה מעצמו יתן לה כתובה ולענין ח"כ משמע מהשו' הרמ"ב שבטיר דלריך ליתן לה כיון דאגרים מעצמו כי דוקא בשכופין אותו לגרש כתב דא"ל ליתן ח"כ דאדעתי' לתפקל ולמיפק לא אוסיף לה כמ"ש בכלל ת"ב סי' ג' ד' מיהו לתו"ם חוס' ס"פ הע"י ובסיף נדרי מ"ל ליתן לה ח"כ כיון דא"י לבוא עליה הוי מנכסה לתופ' ולא נבעלה דלית לה כתובה כמ"ם בסי' ס' ואם יכול להתקשות ויכול לכנסם מעטה ולין לו כח לתרק כתבו חוס' ס"פ הע"י דיש לה ח"כ דיש כאן מיבת ביאה ותוס' סוף מריש כתבו אע"ג הערלה כבתר ביאה מכל מקום לענין מיבת ביאה לא הי ביאה ואין לה ח"כ: [כא] ואסורה לכסה לו לא כופין אותו אפי' בלא טענה בעינן מוכרת לידי כמו אם אין לו גבורה אבשים כיון דאסורה לכסה מאמתו: [כב] יולא ויתן כתובה אמ"ם לעיל לריב הפוסקים אם לא אמרה סהיא אינו י"כ מ"מ מייב ליתן לה הכתובה אבל אם הוא טוען בדי דהיא פולטת הזרע אז כיולא בזה דהמנינ' ממנה והוא מ"י אם הוא י"כ אין לה כתובה והיינו כאילונית כמ"ם ברמב"ם שם אפי' אם הוא רולה לגרשה וכן הוא לשיטת הרי"ף הוא אמר מינה קאי על מתני' דב"ד כופין אותו לגרש ומ"מ אם אמר מינה נאמן אמ"כ דהיא אימרת דהוא אינה י"כ וכן הוא בברמ"ם ולא כפרישה סקמ"ל. ולפי מסמעות דברי המחבר מ"ם בסעיף ו' פוסק כרמב"ם קשה איך כתב כאן אחם דיולא ויתן כתובה דהא לרמב"ם כל הני לאו אומר' ברי דהמנינ' ממנו אין לה כתובה: [כג] אם יאמר אם הוא הבריה בידו אבל היא מ"י אומר שם' אמרתן ולא יהבא ליה אחתא כל היכא דאמרי

נה

ביאורי הגר"א

הירושלמי שם והביאו הר"ב במתני' שם ד"ה בשמיים שפי' המתני' אינם נאמנים לומנה באמרתם ומ"מ קי"ל כבתי' דיקן ורשב"א סימן תרכ"ה: (לט) ואפי' לא כו'. ותדבדי התי' כל' אפי' לאשה לאמרתם ובסי' חיימ' כו' ואי לא כו': (מ) וכופין כו'. כי"ל בס"ג וכן הדין כו' וכ"כ בתי' ד"ם כי והיכי שכותה ס' כיון דא"י כלל כו': (מא) ולא יתן כו' ואם מגרשה כו'. טור וכ"כ הרמ"ם בכלל מ"ב סי"ב וכ' דהא דר"ה דנאמנת דוקא לגבי נפשה לבפקיע איסור מ"מ אבל לגבי כתובה לבפקיע ממון לא מהימנא ומ"מ כה"ג מוסכר כתובה כו' והוא כס' שאחרות בסי' י"ז ס"ב וי"מ דאינה נאמנת לענין כו' אבל כל הפוסקים חולקין בזה כמ"ם וכ"כ הרשב"א והריב"ם סי' קכ"ז בהגהה כאן: (מב) בד"מ כו'. חוס' שם ד"ה מרי מולמתי כו' וכתב"ם קי"ז מ' וכ"ל. (מג) וי"מ דבזה"ז כו'. כמ"ם סי' י"ז ס"ב בהג"ה וי"מ עוד כו': (מד) ואם יש לחלות כו'. חוס' בד"ה הכ"ל ועריב"ם סי' קכ"ז: (מה) וי"מ כו' אלא כו'. כמ"ם בבדרים יעבו דרך בקשה וכתב"ל סי' ע"ז ס"ד וכפי' הירושלמי שם ואע"ג דאין הלכה. הירושלמי דאמתנת בזה מ"מ לחיין דאף בדבר דאינה נאמנת וכן לפי' גמ' אלנו לאיו י"כ: (מו) וכ"ה כו' ולאמר כו'. הרשב"א סי' אלף ריי' ושם הנעשה באחר בתי' בעותיך לשני בני כו' דמ"מ להשמ"ל לכן ולא לאחרי וכ' שכופין וכ"ל בעוטנת מ"ל גבורה כו' ואחרינ שם ק"ו מ' מ"ל הסכ' מיגך מיפסלת זל כו' אלמת כיון דמ"ל לגרשה כופין מיפטור: (מז) אם טוענת כו'. כמ"ם בס"ג ומהימנא כ"ל דלא הירושלמי וכ"ל: (מח) אם יהוא כו'. דאין לו לאמת בלא רשותה מפני ביטול טוה כמ"ם בפ' אע"פ ומהבין ומכין ע"ז דאע"ג דלא שאין בו מעשה ר"מ לא גרע מהבר סהוא הר"ם שהכין ומתין מד שיקיים ואם הוא מעצמו כדי להגלל מזה יגרם אין זה בנו מעשה שהרי אין כופין אותו על הבנו כלל כו'. כן פי' הריב"ם דברי הרמ"ם והטור כאן בסי' קכ"ז. ע"ם ועי"ל סכ"ל וי"ל כו' וכפ' הרמ"ם ובהשובה: (מט) אם כו' כי כו'. כמ"ם בסוף בתשובה ג' אלנות כו' ועי"ל סי' ע"ם ס"ל ובסב"ה: (נ) כופין כו'. ל"ל ג"כ כמ"ל וכתב"ל דכל שאינו מפורש בהנינ בנמ' כופין אין כופין ואע"ג דמוכח מהמנ ומהוות כופין כמ"ם בס"ב ת"ח מהנים שאינה רולה לנאת אחריי לא איתמר בהדיא דכופין: (נא) או הא כו'. ברוך וכן פירש"י שם ד"ה אינו דאמי כו' ולי"ו וס"פ ומ"ם ח"ר לנבל ול"ק ורשב"ם ובתם"ם בנמ' לחזול ולבדוק כו' וכ"ל: (נב) ואם לא כו'. כרב תחליפא דסקנו וטרו שם אליבי הר"ב שם:

נט והוא מבחישה [יח] (ו) י"א שהיא נאמנת (לט) (ולפיכ לא שסתה י"ם (טור) (מס) וכופין אותו להוציי מיד [יט] (מח) ולא יתן לה כתובה (וי"ל דאמ"ם פיסל נבטול אחרת ברוך ליתן לאמה הכתובה סוחיל ולא יכול לנה עליה יכולה לאחר הסרתי עמהי לך ומה תעשה לך יותר (כ"י נשם מ"ה) (מנ) ו בר"א בשאינה תובעת כתובה אבל אם תובעת כתובתה אינה נאמנת ואף להוציא אין כופין: הגה (מנ) וי"מ דבאמן הזה שיש בשים הנוסים אינה נאמנת אמתנת (חרדי ס' ל' יוסף) ומ"מ בתקום שים אחפלאות ומתקנות שאתרה אמה נאמנ' (תהרי"ק שורש ע"ב) (מל) ואם יש לגאות אלא יכול לנה עליה תעשה שרתמה לר והיא בחולי אלא יכול לבר עליה מחמת דבוה אינו ומולשתו מולין בזה ואין כופין להוליא (מסר' הריב"א סוף אחרון) (תה) וי"ל דאמלו בתקום אלין כופין אחו מ"ת אין כופין אותה להפיים בעצו ואין דין לזהו כלין מורה אלא מעריכין הדבר מד שיפסרו לו עד שיפסה י' שנה ולא אלר (תהרי"ק שורש קל"ם וכ"י בשם הרשב"ל) (עו) וה"ם אם קיים אמה [בא] ואסורה להנשא לו "ולאחר כופין אותו לגרשה (אמר הרמ"ם כלל מ"ג) (חז) אם טוענת שנעלה (ז) אינה סוכב עמה ואינו בא עליה הינה כלין טוענת אמין לו בגורה מנשים:

ח (מח) ז אם ידוע שהאיש רוצה לילך לארץ אחרת ישבעודו שלא ילך או יכפוהו שקודם שילך יגרש אותה לזונו:

ט (מט) ח אם הדבר ידוע שאינו רשאי לעמוד במקום שנשואה מפני סכנת נפשות (מן) כופין אותו לגרש:

(כי הוא מוכה לריכה לנמה מחריו)

י ט נשא אשה ושהתה עמו י' שנים ולא ילדה [נב] יוציא ויתן כתובה [נג] (נא) או ישא אשה הראויה לילד (נב) ואם לא רצה כופין אותו עד שיוציא ו ואם אמר אני בועלה והרינו

הם"ם כאן: (ו) י"ל סהיא נאמנת הטעם בטור כיון שטוענת טענ' סהבע' יהיו אם הוא אחתה אי לא היה נעבו אם היו אחת והקם' בדרים' אמ"ם הטור סי' ע"ז בשם הרמב"ם סאם טוענת סהוא מוריד לחמים והיא אומר לא אלא כדרך כל סאדם אי עתה כי' ועוזה סרה כפי כמ הדין ולא כתב שם שכיפין אותו להיליא כיון סהיא אינה מעיזה בדבר שהוא ידע. ומיון דאמ"ל דכופין שם לכיני אלא שהיא אינה מבקשת לתגרש אלא מיתן לה כתובת' ויוליאה יתירוני זה אינו עולה יפה דלענין כתוב' הלוי אין סומנין כלל אפי' בטוענת גרשתני כדלעיל וקשיא זו גרמ' דנק"מ דלענין אם סמילק ביניהם בתולד מחמיים דבר זה אינו בבמיר' (שאינו רולה) אז אינה אותה אותה בזה והלי רלוי לאפשר כל מה דאפשר לענות אם שמייחדי אותה ואפי' (הרמ"ם) עוסק בטור עד (שיתפייסו) ועיין פסרה אפי הדין הייט שטחי' זמן לפי רלוה עיני סב"ד ממי יוכלו לתפיים ולא מוקי' אינפי' בהרחקה חמיים טמה ומ"כ יוליא ויתן כתובת' כ"ז אלא יהא אפשרו בהשיאה מסמ"כ כאן אים בו אסרין כפי דבריה אליון לי גבירת לים בזה לא (שיך אחר) אבוהה אלא גריכין לעשות הדין שיוליא אותה בגט (מ"י כפי') ואה"ג בלא ים

אפשרית ברפוא' כמו שבעתיק ב"י תשובת (רשב"ן אם) טוען אזה אזה מוס עובר ע"י רפואות קרובות להועיל כו' ולאי (לאין כופין) ומה כופין הוה אלא כדין כ"ז הוא פשוט לפי ע"ד: (ז) לאיי בוכב עמה כו' תומא כוא זה אפרי מבואר (לאין הדין דומ' לאין לו גבורת אנשים וכפי מה שבאתרנו ואיא מוזכרת עכ"פ (ובטור מביא תשובה) בכאן ע"ם וכתב לענין זה לא אלתה אשבוע (כי כבר אים מחייב הרלאשו' לפרנס) כתב בדרישה וקשה דלענין אל ק"ח כ' הטובת (הרמ"ם דאונן מ"ט) שאנינ לתתון מלי אם בירות ובלותו מלי שהרוים אין בו כדי שיפיקו לפרנס אשתו ואשתו תובעת מזונות והשיב שבשבועה אלתה ולריך לקיימה וי"ל אך דסכה אלא אלתה אלתה אשבוע' אייט אלא אלתה על כל מה שיריאה אבל כל כמאיה אלתה ולעיל נמי לא אלח' אלא על אחי אלא אמין בטעם לדבר (ונם שם בתשובה לא אלה הטעם בתה שאינה אחי אלא אחר' לאין שיעבוד על גופו ע"ל ולפי ע"ד לק"מ דבבר קי"ל דאע"ג דאין איסור אבל איסור אל על איסור ת"מ באיסור מוסף אל איסור על איסור כדאי' פ' ד' אמים ובהרבה דוכתי ס"ג לעיל סי' קי"ח דנשבע לתת אלי הרוח ואלה אשבוע' עכ"פ בתה יוליא כ"כ שיפפיק אחי לאתה ע"כ ה"ל איסור מוסף ואל על אבל לפי אם

נא אמרות אמת לא זכה להנינה ממנה וכמ"ש בכתב בסעיף ל' דסיא טוענת שהיא לינו י"כ וסם לייני דסמא רולה לגרשה י"ל מסום דסמא טוען בדי מינה הוא הסיעה מ"ה לריכה לטענן בדי סבוא לינה י"כ ובזה י"ל דברי הטור אבל כמ"א קשה כמ"ל דסה הוא כתב דיני הלוי אסה סהיא רוצה לגרשו: [יח] י"ל סהיא נאמנת הטעם כל שהבעל יודע אם היא מסקלת אין מעיה לכסחיסו מ"ה אפילו מוך ו"ם נאמנת ודוקא שאמרה כן בפניו כמ"ש בסי' י"ז בתחלה גרשתני ואפי' דלא טענה בעינן מוכרת לדי מהני כאן כיון דא"י לקיים הטענה: [יט] ולא יתן לה כתובה מהני כאן כיון דהוא עוכרים ואם הוא מודה גרוש ליתן לה הכתובה ומ"כ. כתב הרמ"ם בתשו' דמ"ל ליתן הטור והרשב"א בתשו' דמ"ל ליתן ח"כ כי לתפקל ולמיפק לא הוסיף לה ואפי' אם תפסה מוציאים ממנה מיהו בתו' מבואר הטעם דלא יתן תוספ' משום דהוי כנסה לתופה ולא נבעלה ונגלתה בתיקו כמ"ם בסי' ס' לפ"ז מהני תפיסה אבל הטעם דלא הוסיף לה לתפקל ולמיפק לא שייך דידע דנשאה לו מחחלה לכך ועיין בסעיף לח"ז ועיין תשובת רשב"א סי' חרכ"ת אפי' בדומיא דינה אמנתן להיליא מחנו כשבר מכתים' ועיין סי' י"ז שם הביא הפלוגתא כשאומרת גרשתני אם היא נאמנת לליא הכתובה וכאן סתם ופסק דלא יתן הכתובה ונאמנת דיני הלוי שם ועיין חוס' סיף מריש: [כ] ואם מגרשה מעצמו יתן לה כתובה ולענין ח"כ משמע מהשו' הרמ"ב שבטיר דלריך ליתן לה כיון דאגרים מעצמו כי דוקא בשכופין אותו לגרש כתב דא"ל ליתן ח"כ דאדעתי' לתפקל ולמיפק לא אוסיף לה כמ"ש בכלל ת"ב סי' ג' ד' מיהו לתו"ם חוס' ס"פ הע"י ובסיף נדרי מ"ל ליתן לה ח"כ כיון דא"י לבוא עליה הוי מנכסה לתופ' ולא נבעלה דלית לה כתובה כמ"ם בסי' ס' ואם יכול להתקשות ויכול לכנסם מעטה ולין לו כח לתרק כתבו חוס' ס"פ הע"י דיש לה ח"כ דיש כאן מיבת ביאה ותוס' סוף מריש כתבו אע"ג הערלה כבתר ביאה מכל מקום לענין מיבת ביאה לא הי ביאה ואין לה ח"כ: [כא] ואסורה לכסה לו לא כופין אותו אפי' בלא טענה בעינן מוכרת לידי כמו אם אין לו גבורה אבשים כיון דאסורה לכסה מאמתו: [כב] יולא ויתן כתובה אמ"ם לעיל לריב הפוסקים אם לא אמרה סהיא אינו י"כ מ"מ מייב ליתן לה הכתובה אבל אם הוא טוען בדי דהיא פולטת הזרע אז כיולא בזה דהמנינ' ממנה והוא מ"י אם הוא י"כ אין לה כתובה והיינו כאילונית כמ"ם ברמב"ם שם אפי' אם הוא רולה לגרשה וכן הוא לשיטת הרי"ף הוא אמר מינה קאי על מתני' דב"ד כופין אותו לגרש ומ"מ אם אמר מינה נאמן אמ"כ דהיא אימרת דהוא אינה י"כ וכן הוא בברמ"ם ולא כפרישה סקמ"ל. ולפי מסמעות דברי המחבר מ"ם בסעיף ו' פוסק כרמב"ם קשה איך כתב כאן אחם דיולא ויתן כתובה דהא לרמב"ם כל הני לאו אומר' ברי דהמנינ' ממנו אין לה כתובה: [נג] אם יאמר אם הוא הבריה בידו אבל היא מ"י אומר שם' אמרתן ולא יהבא ליה אחתא כל היכא דאמרי

נב

ביאורי הגר"א

הירושלמי שם והביאו הר"ב במתני' שם ד"ה בשמיים שפי' המתני' אינם נאמנים לומנה באמרתם ומ"מ קי"ל כבתי' דיקן ורשב"א סימן תרכ"ה: (לט) ואפי' לא כו'. ותדבדי התי' כל' אפי' לאשה לאמרתם ובסי' חיימ' כו' ואי לא כו': (מ) וכופין כו'. כי"ל בס"ג וכן הדין כו' וכ"כ בתי' ד"ם כי והיכי שכותה ס' כיון דא"י כלל כו': (מא) ולא יתן כו' ואם מגרשה כו'. טור וכ"כ הרמ"ם בכלל מ"ב סי"ב וכ' דהא דר"ה דנאמנת דוקא לגבי נפשה לבפקיע איסור מ"מ אבל לגבי כתובה לבפקיע ממון לא מהימנא ומ"מ כה"ג מוסכר כתובה כו' והוא כס' שאחרות בסי' י"ז ס"ב וי"מ דאינה נאמנת לענין כו' אבל כל הפוסקים חולקין בזה כמ"ם וכ"כ הרשב"א והריב"ם סי' קכ"ז בהגהה כאן: (מב) בד"מ כו'. חוס' שם ד"ה מרי מולמתי כו' וכתב"ם קי"ז מ' וכ"ל. (מג) וי"מ דבזה"ז כו'. כמ"ם סי' י"ז ס"ב בהג"ה וי"מ עוד כו': (מד) ואם יש לחלות כו'. חוס' בד"ה הכ"ל ועריב"ם סי' קכ"ז: (מה) וי"מ כו' אלא כו'. כמ"ם בבדרים יעבו דרך בקשה וכתב"ל סי' ע"ז ס"ד וכפי' הירושלמי שם ואע"ג דאין הלכה. הירושלמי דאמתנת בזה מ"מ לחיין דאף בדבר דאינה נאמנת וכן לפי' גמ' אלנו לאיו י"כ: (מו) וכ"ה כו' ולאמר כו'. הרשב"א סי' אלף ריי' ושם הנעשה באחר בתי' בעותיך לשני בני כו' דמ"מ להשמ"ל לכן ולא לאחרי וכ' שכופין וכ"ל בעוטנת מ"ל גבורה כו' ואחרינ שם ק"ו מ' מ"ל הסכ' מיגך מיפסלת זל כו' אלמת כיון דמ"ל לגרשה כופין מיפטור: (מז) אם טוענת כו'. כמ"ם בס"ג ומהימנא כ"ל דלא הירושלמי וכ"ל: (מח) אם יהוא כו'. דאין לו לאמת בלא רשותה מפני ביטול טוה כמ"ם בפ' אע"פ ומהבין ומכין ע"ז דאע"ג דלא אין בו מעשה ר"מ לא גרע מהבר אבל הוא הר"ם שהכין ומתין מד שיקיים ואם הוא מעצמו כדי להגלל מזה יגרם אין זה בנו מעשה שהרי אין כופין אותו על הבנו כלל כו'. כן פי' הריב"ם דברי הרמ"ם והטור כאן בסי' קכ"ז. ע"ם ועי"ל סכ"ל וי"ל כו' וכפ' הרמ"ם ובהשובה: (מט) אם כו' כי כו'. כמ"ם בסוף בתשובה ג' אלנות כו' ועי"ל סי' ע"ם ס"ל ובסב"ה: (נ) כופין כו'. ל"ל ג"כ כמ"ל וכתב"ל דכל שאינו מפורש בהנינ בנמ' כופין אין כופין ואע"ג דמוכח מהמנ ומהוות כופין כמ"ם בס"ב ת"ח מהנים שאינה רולה לנאת אחריי לא איתמר בהדיא דכופין: (נא) או הא כו'. ברוך וכן פירש"י שם ד"ה אינו דאמי כו' ולי"ו וס"פ ומ"ם ח"ר לנבל ול"ק ורשב"ם ובתם"ם בנמ' לחזול ולבדוק כו' וכ"ל: (נב) ואם לא כו'. כרב תחליפא דסקנו וטרו שם אליבי הר"ב שם: